

Verksamhetsredogörelse 2022

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd

Medical Responsibility Board

Innehåll

HSAN:s uppgifter	3
Verksamheten	4
Inkomna och avgjorda ärenden	5
Om de avgjorda ärendena	6
Nämnd- och ordförandebeslut	6
Antalet prövade ärenden initierade av IVO	7
Behörighetsinskränkningar	8
På vilka grunder har beslut om behörighetsåtgärder meddelats?	9
Prövotid	9
Återkallelse av legitimation	10
Övrigt	11
Underrättelser via IMI	11
Ärendebalans	11
Remisser	12
Sammanträden	12
Beslut om verksamhetsredogörelse för kalenderåret 2022	13

HSAN:s uppgifter

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnds (HSAN) uppgifter regleras i förordningen (2011:582) med instruktion för Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (instruktionen).

Enligt 1 § första stycket instruktionen ska HSAN pröva ärenden enligt 8 kap. 1–12 §§ patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL, dvs. behörighetsfrågor avseende legitimerad personal inom hälso- och sjukvården. HSAN prövar följande frågor.

- prøvotid
- återkallelse av legitimation
- återkallelse av annan behörighet
- indragning/begränsning av förskrivningsrätt
- föreläggande om läkarundersökning
- ny legitimation när yrkesutövarens legitimation är återkallad samt
- ny behörighet när yrkesutövarens behörighet är återkallad

Enligt 1 § andra stycket instruktionen ska HSAN medverka till att stärka patientsäkerheten inom hälso- och sjukvården inklusive tandvården.

Enligt 6 § instruktionen ska HSAN senast den 22 februari varje år lämna en redogörelse till regeringen om sin verksamhet under det senaste kalenderåret samt om kostnaderna för verksamheten.

Verksamheten

Verksamheten vid HSAN är helt och hållet efterfrågestyrd, dvs. styrs av antalet inkomna anmälningar och ansökningar. Anmälan kan göras av Inspektionen för vård och omsorg (IVO), Justitieombudsmannen (JO) och Justitiekanslern (JK). Ansökan om ny legitimation, ny behörighet att förskriva läkemedel, återkallelse av legitimation, indragning/begränsning av förskrivningsrätt samt prövotid kan göras av den yrkesutövare som saken gäller. HSAN kan inte på eget initiativ ta upp frågor som rör yrkesutövare inom hälso- och sjukvården.

Inkomna och avgjorda ärenden

Vid årets början uppgick antalet pågående ärenden till 261. Under år 2022 har det till HSAN kommit in totalt 242 ärenden. Antalet inkomna ärenden under åren 2020 till 2022 framgår av tabell 1.

Tabell 1 Antalet inkomna ärenden

År	Antal ärenden
2020	324
2021	297
2022	242

Vad som yrkats i ärendena framgår av tabell 2. Enbart förstahandsyrkanden redovisas. Som framgår av tabellen överstiger antalet yrkade behörighetsåtgärder antalet ärenden. Det beror på att det i ett ärende kan finnas flera yrkanden.

Tabell 2 Yrkanden

Yrkanden	2020	2021	2022
Föreläggande om läkarundersökning	1	3	-
Prövotid	101	113	77
Återkallelse av legitimation	123	96	74
Återkallelse av legitimation på egen begäran	43	32	38
Indragning/begränsning av förskrivningsrätt	11	1	10
Indragning/begränsning av förskrivningsrätt på egen begäran	12	10	13
Ansökan om ny legitimation	22	34	23
Ansökan om ny förskrivningsrätt	11	3	11
Övrigt	5 ¹	10 ²	3 ³
Totalt antal yrkanden	329	302	249

Av de under år 2022 inkomna ärendena har 157 ärenden sin grund i anmälningar från IVO, se tabell 3.

Tabell 3 Antalet anmälningar från IVO

År	Anmälningar från IVO
2020	236
2021	225
2022	157

¹ Fyra yrkanden om interimistisk återkallelse av legitimation och 1 interimistiskt yrkande om indragning av förskrivningsrätt.

² Nio yrkanden om interimistisk återkallelse av legitimation och ett yrkande om interimistisk indragning av förskrivningsrätt

³ Tre yrkanden om interimistisk återkallelse av legitimation

Om de avgjorda ärendena

Nämnd- och ordförandebeslut

Enligt PSL ska beslut i behörighetsärenden som huvudregel fattas av nämnden. Ordföranden får dock, med vissa i lagen angivna undantag, ensam fatta beslut i ärenden om

1. frågor som innebär att ett ärende inte avgörs i sak,
2. återkallelse på egen begäran av legitimation eller behörighet, och
3. återkallelse av legitimation då den legitimerade inte har följt ett föreläggande om läkarundersökning.

Av tabell 4 framgår fördelningen mellan nämnd- och ordförandebeslut.

Tabell 4 Fördelning nämnd- och ordförandebeslut

Beslutstyp	2020	2021	2022
Nämndbeslut	194	213	237
Ordförandebeslut	44	44	53
- varav prövning i sak	37	35	46
- avskrivna/avvisade	7	9	7
Totalt antal beslut	238	257	290
- andel nämndbeslut %	82	83	82
- andel ordförandebeslut %	18	17	18

Antalet prövade ärenden initierade av IVO

Antalet ärenden initierade av IVO och andelen bifall i denna grupp framgår av tabell 5.

Tabell 5 Avgjorda ärenden initierade av IVO

Ärenden	2020	2021	2022
Antal prövade ärenden	166	182	209
Antal bifall (inklusive ärenden där yrkanden delvis bifallits)	152	168	195
Antal avslag/avvisning/avskrivning	14	14	14 ⁴
Andel bifall %	92	92	93
Andel avslag/avvisning/avskrivning %	8	8	7

⁴ 4 anmälningar i gemensamt beslut med 4 ansökningar då den anmälde själv inkommit med ansökan om återkallelse som har bifallits.

Behörighetsinskränkningar

Antal behörighetsinskränkningar i form av återkallade legitimationer, begränsning eller indragning av förskrivningsrätt och beslutade prøvotider framgår av tabell 6, 7 och 8 nedan. I tabellerna redovisas också vilka yrkeskategorier som blivit föremål för de olika åtgärderna och i vilken omfattning.

Tabell 6 Återkallade legitimationer

Yrke	2020	2021	2022
Läkare	36	41	43
Sjuksköterskor och barnmorskor	43	44	44
Tandläkare	15	13	20
Övriga	6	10	13
Totalt	100	108 ⁵	120

Tabell 7 Indragningar/Begränsningar av förskrivningsrätt

Yrke	2020	2021	2022
Läkare	19	16	21
Tandläkare	2	1	1
Totalt	21	17	22

Tabell 8 Prövotid

Yrke	2020	2021	2022
Läkare	22	28	38
Sjuksköterskor och barnmorskor	58	33	50
Tandläkare	3	7	12
Övriga	3	7	9
Totalt	87	74	109

⁵ Ett beslut räknas två gånger eftersom det gäller två legitimationer, läkare och sjuksköterska

På vilka grunder har beslut om behörighetsåtgärder meddelats?

Prövotid

Beslut om prövotid kan enligt PSL fattas på någon av följande grunder⁶.

- Grund 1 oskicklighet vid yrkesutövningen som kan befaras påverka patientsäkerheten
- Grund 2 brott som begåtts i eller i samband med yrkesutövningen som är ägnat att påverka förtroendet för yrkesutövaren
- Grund 3 yrkesutövaren har uppsåtligen eller av oaktsamhet brutit mot någon föreskrift av väsentlig betydelse för patientsäkerheten
- Grund 4 på grund av andra omständigheter kan befaras vara olämplig
- Grund 5 sjukdom eller någon annan liknande omständighet som innebär att det kan befaras att yrkesutövaren inte kommer att kunna utöva yrket tillfredsställande

På vilka grunder beslut om prövotid har fattats framgår av tabell 9.

Tabell 9 Grunder för beslut om prövotid

Grund	2020	2021	2022
Grund 1	15	18	34
Grund 2	12	15	25
Grund 3	10	16	22
Grund 4	3	16	6
Grund 5	62	35	50
Övrigt	6	1	1
Totalt antal grunder per år ⁷	108	101	138

⁶ Prövotid kan undantagsvis även beslutas som alternativ till annat ingripande, 8 kap. 4 § andra stycket PSL.

⁷ Beslut om prövotid kan omfatta flera grunder.

Återkallelse av legitimation

Återkallelse av legitimation enligt PSL kan ske på följande grunder:

- Grund 1 grov oskicklighet
- Grund 2 allvarlig brottslighet i eller utanför yrkesutövningen som är ägnat att påverka förtroendet för yrkesutövaren
- Grund 3 på annat sätt har visat sig uppenbart olämplig att utöva yrket
- Grund 4 sjukdom eller liknande omständighet
- Grund 5 under pågående prövotid på nytt visat sig olämplig att utöva sitt yrke
- Grund 6 underlåtenhet att följa beslutad prövotidsplan
- Grund 7 egen begäran om återkallelse
- Grund 8 yrkesutövaren som förelagts att låta sig läkarundersökas har inte följt föreläggandet

Tabell 10 Grunder för beslut om återkallelse

Grund	2020	2021	2022
Grund 1	11	22	25
Grund 2	16	13	15
Grund 3	18	31	15
Grund 4	9	14	12
Grund 5	-	1	-
Grund 6	13	17	17
Grund 7	38	26	40
Grund 8	-	-	1
Totalt ⁸	105	124	125

Av de redovisade siffrorna framgår att de vanligaste grunderna för återkallelse av en legitimation år 2022 är grund 7, dvs. på egen begäran, grund 1, dvs. grov oskicklighet följt av grund 6, dvs. underlåtenhet att följa beslutad prövotidsplan.

⁸Beslut om återkallelse kan omfatta flera grunder.

Övrigt

Underrättelser via IMI

Enligt 9 kap. 18 § PSL är HSAN skyldig att skicka underrättelser via Informationssystemet för den inre marknaden (IMI). Om HSAN eller en allmän förvaltningsdomstol beslutar om återkallelse av legitimation, prøvotid eller om indragning eller begränsning av förskrivningsrätt, ska HSAN besluta att underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och i Schweiz om beslutet eller domen. Myndigheterna ska underrättas senast tre dagar efter den dag då beslutet eller domen har meddelats. Om detta beslut eller denna dom senare upphör att gälla, ska ansvarsnämnden utan dröjsmål underrätta de behöriga myndigheterna i övriga stater inom EES och i Schweiz.

Det totala antalet underrättelser framgår av tabell 11.

Tabell 11 Underrättelser via IMI 2022

År	Antal ärenden
2020	233
2021	227
2022	272

Ärendebalans

Vid årets ingång uppgick antalet ärenden i balans till 261. Vid årets utgång uppgick motsvarande siffra till 213, se tabell 12.

Tabell 12 Ärendebalans per den 31 december 2022

År 2022	Antal ärenden
Ingående balans	261
Inkomna ärenden	242
Slutligt avgjorda ärenden	290
Utgående balans	213

Remisser

HSAN har under året besvarat två remisser.

Sammanträden

HSAN har under år 2022 genomfört 13 sammanträden.

Beslut om verksamhetsredogörelse för kalenderåret 2022

Beslut om verksamhetsredogörelse för kalenderåret 2022 (dnr 21.2–664/2023)
har den 30 januari 2023 fattats av HSAN i följande sammansättning.

ordföranden Eskil Nord
förbundsombudsmannen Ann Georgsson
handläggaren Lena Karlsson
leg. sjuksköterskan Annika Wåhlin
distriktsläkaren Magnus Kåregård
f.d. regionrådet Hannah-Karin Linck
riksdagsledamoten Camilla Hansén
f.d. riksdagsledamoten Katarina Brännström
f.d. riksdagsledamoten Ann-Christin Ahlberg

Eskil Nord